

ชื่อผลงาน: หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น “ออมตามรอยพ่อ”

ชื่อสถานศึกษา: วิทยาลัยการอาชีพไชยา

ชื่อทีม: ออมตามรอยพ่อ

1. แนวคิดและแนวทางจัดทำผลงาน

ความเป็นมาของปัญหา

จากแนวคิดของธนาคารแห่งประเทศไทย(ธปท.) ตระหนักถึงปัญหาการขาดทักษะและวินัยทางการเงินของภาคครัวเรือนและหนี้ครัวเรือนที่อยู่ในระดับสูง โดยประชาชนบางส่วนมีภาระหนี้สินตั้งแต่อายุน้อย จนกระทั่งเกษียณอายุ ตลอดจนความจำเป็นในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ จึงร่วมกับ ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง(ศสพ.) มูลนิธิยุวสถิรคุณ ส่งเสริมให้ประชาชนโดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นกำลังสำคัญของประเทศมีทักษะและวินัยทางการเงินที่ดี พร้อมมุ่งที่จะทำให้ผลที่เกิดขึ้นนำไปสู่ความเจริญก้าวหน้าที่ดี สมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านวัตถุ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้าน วัฒนธรรม ซึ่งการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการเงินได้อย่างเหมาะสม จะช่วยสร้างความเข้มแข็งและมั่นคงให้แก่ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ

หนี้สินครัวเรือนกับเศรษฐกิจภาคใต้ (ชนิษฐา วนะสุข และคณะ : ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคใต้) กล่าวว่าการศึกษาคู่มือตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในการแก้ปัญหาหนี้ มีแนวคิดที่น่าสนใจ ดังนี้ 1) มีแหล่งรายได้ที่หลากหลาย 2) ลดค่าใช้จ่ายไม่จำเป็น 3) สร้างวินัยการออม 4) ไตร่ตรองก่อนก่อหนี้ พบว่าข้อเสนอแนะ คือการส่งเสริมวินัยทางการเงินทั้งด้านการใช้จ่าย และออม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมบริโภคนิยม และวัตถุนิยม

จากผลการศึกษาดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การออม ถือเป็นเรื่องสำคัญในการวัดพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงทางการเงิน วิทยาลัยการอาชีพไชยา ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการบริหารจัดการ สถานศึกษา และการจัดการเรียนการสอน มีวิสัยทัศน์ คือ “วิทยาลัยการอาชีพไชยา เป็นสถานศึกษาต้นแบบตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อขับเคลื่อนแนวทางดังกล่าวจึงเป็นอีกเหตุผลให้เข้าร่วมโครงการประกวดผลงานด้านความรู้ทางการเงิน โครงการ Fin. ดี We can do. เพื่อขับเคลื่อนและขยายผลการส่งเสริมความรู้ทางการเงินเพื่อปรับพฤติกรรมกลุ่มเยาวชนรุ่นใหม่ ให้มีความรู้ทางการเงิน โดยนำเสนอในรูปแบบหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ชื่อวิชา “ออมตามรอยพ่อ”

การจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น พ.ศ. 2558 กำหนดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ที่มีสมรรถนะอย่างน้อยหนึ่งหน่วยสมรรถนะ และมีระยะเวลาในการเรียนไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง การพัฒนาหลักสูตรและอนุมัติหลักสูตรโดยสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยได้รับคุณวุฒิการศึกษาวิชาชีพสำหรับผู้สำเร็จ การศึกษาตามหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ใช้อักษรย่อว่า “ปวพ.”

หลักในการนำ “การออม” มาสร้างเป็นหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น เพื่อปลูกฝังนิสัยพื้นฐานให้รู้จักคุณค่าของเงิน ให้ออมเงินเป็น และใช้จ่ายเงินไปกับเรื่องที่เป็นประโยชน์ เป็นรากฐานสำคัญของชีวิต ซึ่งตรงกับคุณธรรมอัตลักษณ์ของสถานศึกษา “พอเพียง ซื่อสัตย์ มีวินัย รับผิดชอบ จิตอาสา” การน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักในการออมเงิน ขั้นตอนในการออม กาดั้งเป้าหมายการออม การบันทึกรายการออมและลงทุน การบันทึกรายรับ-รายจ่าย ประจำเดือนมาสร้างเนื้อหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และนำสู่การปฏิบัติ ใช้เวลาในการสอนหลักสูตรระยะสั้น “ออมตามรอยพ่อ” จำนวน 20 ชั่วโมง ทำการวัดประเมินผลที่เกิดการเรียนรู้ตาม

สมรรถนะในการเรียนโดยใช้ใบงาน ใบความรู้ กิจกรรมฝึกปฏิบัติ วีดิโอต่างๆ และมีการติดตามผลการอบรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเลือกใช้เพื่อให้เกิดผลเชิงประจักษ์ ซึ่งเอกสารข้อมูลที่ใช้ได้จากรับการสนับสนุนจาก ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย และศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ

จุดเด่นของการสร้างหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน “ออมตามรอยพ่อ” คือ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาทั้งรัฐและเอกชน สามารถนำไปใช้สอนแก่กลุ่มผู้เรียนและประชาชนทั่วไปได้โดยใช้ชื่อวิชาและรหัสวิชาตามที่วิทยาลัยการอาชีพไชยาขออนุมัติ ได้ตามความเหมาะสมและความต้องการของสถานศึกษานั้นๆ

การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความรู้ด้านการเงินมาประยุกต์ใช้

ถอดรหัสหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน “ออมตามรอยพ่อ”

2 เงื่อนไข	ความรู้		คุณธรรม					
	<ol style="list-style-type: none"> 1. ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการ เรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน พ.ศ. 2558 2. จำนวนชั่วโมงการสอน 3. รูปแบบการสอน 4. กลุ่มผู้เรียน 		<ol style="list-style-type: none"> 1.ความมีวินัย 2.ความประหยัด 3.ความซื่อสัตย์ 4.การตรงต่อเวลา 					
3 หลักการ	พอประมาณ		มีเหตุผล		มีภูมิคุ้มกัน			
	<ol style="list-style-type: none"> 1.หลักสูตรสอดคล้องกับระเบียบฯ 2.เนื้อหาหลักสูตรมีความเหมาะสมกับจำนวนชั่วโมงการสอน 3. กิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตร มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน 4.หลักสูตรมีการกำหนดรูปแบบการสอนที่หลากหลายและใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 		<ol style="list-style-type: none"> 1.เพื่อสร้างหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน “ออมตามรอยพ่อ” 2.เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ออมตามรอยพ่อ 3.เพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงและวินัยทางการเงินเรื่องการออม 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ศึกษาข้อมูลการทำหลักสูตรฯ 2.จัดทำปฏิทินการจัดทำหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน “ออมตามรอยพ่อ” เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานและป้องกันความผิดพลาด 				
4 มิติ	วัตถุประสงค์		สังคม		วัฒนธรรม		สิ่งแวดล้อม	
	<p>ใช้สื่อ วัสดุในการสอนอย่างคุ้มค่า</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้นำชุมชน และกลุ่มผู้เรียน 2.เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย มูลนิธิยุวสถิรคุณ กับสถานศึกษา 		<ol style="list-style-type: none"> 1.สืบสานปณิธานของในหลวงรัชกาลที่ 9 2.เป็นนวัตกรรมการสอนของวิทยาลัยการอาชีพไชยา เพื่อสร้างวินัยทางการเงินแก่ชุมชนอย่างยั่งยืน 	<ol style="list-style-type: none"> 1.ใช้สื่อการสอนออนไลน์ 2.การวัดความพึงพอใจโดยใช้ QR CODE 			

สร้างผลลัพธ์หรือนวัตกรรม

ขั้นตอนการดำเนินการ		
1. กำหนดนวัตกรรมการสอน “หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ออมตามรอยพ่อ”		
2. ศึกษาแนวทางสร้างนวัตกรรม - ระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ว่าด้วยการจัดการศึกษาและการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน 2558		
3. ปฏิบัติตามกรอบการพัฒนาหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน - วิเคราะห์ความต้องการ - แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร/พิจารณาหลักสูตร - ทำทะเบียนหลักสูตรและรายงาน สอศ. - ประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้		
4. จัดทำหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน “ออมตามรอยพ่อ” ได้เนื้อหาดังนี้		
หน่วยที่	ชื่อหน่วย-หัวข้อการฝึก	เวลา (ชั่วโมง)
1	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “สมการสู่ความมั่นคงทางการเงิน”	3
2	3 ขั้นตอนของการออมอย่างฉลาด	3
3	การลงทุนในรูปแบบต่างๆ	4
4	จัดการรายจ่ายในไม่ให้เกิดปัญหา	4
5	จ่ายแล้วต้องจด	6
5. จัดทำแผนการสอน		
6. ทดลองสอน		
7. ปรับปรุงข้อมูล/กระบวนการสอน		
8. ใช้สอนจริง(กลุ่มเป้าหมาย) 345 คน		
8.1 ผู้เรียนในระบบ ระดับ ปวช. จำนวน 160 คน		
8.2 ผู้เรียนทวิภาคี ระดับ ปวส. จำนวน 60 คน		
8.3 ผู้ถูกคุมประพฤติ จำนวน 60 คน		
8.4 ผู้ต้องขังหญิง จำนวน 25 คน		
8.5 ประชาชนทั่วไป 40 คน		
9. สรุปรายงานผล		

แนวทางการประเมินผล

กลุ่มเป้าหมายจำนวนทั้งสิ้น 345 คน ได้รับการฝึกอบรมวิชาชีพพระยะสัน ออมตามรอยพ่อ

เชิงปริมาณ (1) การวัดและติดตามจำนวนเงินออม และการบันทึกรายรับ-รายจ่าย เพื่อวัดระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงิน

- ผู้เรียนในระบบ ทวิภาคี วัดและติดตาม เป้าหมายในการออม รูปแบบในการออมเงินออมผ่านช่องทางธนาคารโรงเรียนของผู้เรียนที่ศึกษาต่อวิทยาลัยการอาชีพไชยา

- กลุ่มผู้ต้องขังหญิง การบันทึกรายรับ รายจ่าย

เชิงคุณภาพ (1) การศึกษาความพึงพอใจการเข้าอบรมหลักสูตรพระยะสัน “ออมตามรอยพ่อ”

(2) การติดตามผลการใช้เครื่องมือทางการเงิน “แบบบันทึกรายรับ-รายจ่าย”

เพื่อวัดระดับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงิน

ความคุ้มค่าของการใช้ seed money

แหล่งงบประมาณ : ธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวนเงิน 10,000 บาท

วัสดุ อุปกรณ์ ไลน์ หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน “ออมตามรอยพ่อ” จำนวนเงิน 1,000 บาท เอกสารประกอบการสอน สมุดเงินออม ใบกิจกรรมฝึกปฏิบัติ ปากกาเคมี ปากกาน้ำเงินสำหรับผู้เรียน กระดาษฟลิปชาร์ต รวมจำนวนเงิน 1,800 บาท ค่าเช่าเล่มและค่าถ่ายเอกสาร 1,000 บาท ค่าเก็บข้อมูล 200 บาท ค่าถ่ายทำวิดีโอ และตัดต่อ 5,000 บาท ของรางวัล 1,000 บาท

2. วิธีการถ่ายทอดความรู้

การปฏิบัติและการขยายผล

ในสถานศึกษา วิทยาลัยการอาชีพไชยา เปิดสอนระดับ ปวช.และ ปวส. เป็นการศึกษาในระบบและระบบทวิภาคี การสร้างหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน “ออมตามรอยพ่อ” สามารถตอบสนองกลุ่มเป้าหมายได้ทุกระดับชั้น เรียนรู้ง่ายและสามารถนำไปใช้ได้จริง

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา(สอศ.) สามารถนำรายวิชาดังกล่าว ซึ่งได้ขออนุมัติตามกรอบหลักสูตร เพื่อใช้ในการจัดสอนได้โดยใช้ครูที่มีความรู้ในสถานศึกษาของตน มีคู่มือการสอนที่แสดงขั้นตอนกิจกรรมการสอน ใบงาน กิจกรรม เกม (Kahoot) วิดีโอ

สถานศึกษาอื่น ครูผู้นำหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันไปใช้ถ่ายทอดความรู้ได้ทุกระดับ เช่น โรงเรียนประถมมัธยมในเขตพื้นที่บริการ อ.ไชยา อ.ท่าชนะ อ.ท่าฉาง จ.สุราษฎร์ธานี

หน่วยงานอื่น สำนักงานคุมประพฤติ จ.สุราษฎร์ธานี สาขาไชยา โดยให้ผู้ถูกคุมความประพฤติ เข้ารับการอบรมเพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกับบริบทของตนเอง

เรือนจำอำเภอไชยา กลุ่มผู้ต้องขังหญิง ได้รับความรู้และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใช้กับบริบทของตนเองเมื่อพ้นโทษ

ประชาชนทั่วไป การนำหลักสูตรวิชาชีพพระยะสันไปเปิดสอนให้กลุ่มประชาชนทั่วไป สามารถนำเครื่องมือทางการเงินไปเผยแพร่เพื่อเข้าถึงการใช้เงิน การออมของประชาชนและขยายผลต่อยังคนในครอบครัว

สร้างแรงบันดาลใจให้กลุ่มเป้าหมาย

การประยุกต์ใช้แนวทางเรื่อง การออม โดยการสนับข้อมูล ความรู้จากศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) ธนาคารแห่งประเทศไทย หนังสือเล่มเล็ก “สมุดเงินออม” โดยการอบรมความรู้พร้อมใบกิจกรรมฝึกปฏิบัติ (SMART : เป้าหมายการออม)และใบกิจกรรม การวางแผนทางการเงินวิดีโอ เรื่องวางแผนการเงินอย่างเป็นระบบ วิดีโอเรื่อง ฉันมีเรื่องจะบอก เพื่อสอดแทรกให้เห็นถึงความสำคัญของการออม

การสนทนากับผู้เรียนแบบ two way communication การตั้งคำถามซึ่งทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการออม

สิ่งที่ได้จากการจัดทำผลงาน

1) ได้รูปแบบการส่งเสริมความรู้ทางการเงิน คือ สามารถสร้างหลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน “ออมตามรอยพ่อ” จำนวนชั่วโมง 20 ชั่วโมง เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ที่สร้างพฤติกรรมที่ยั่งยืนผ่าน กระบวนการถ่ายทอดเรียนรู้และสร้างแรงบันดาลใจให้ปฏิบัติสม่ำเสมอ

2) สร้างศักยภาพครู เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) สามารถถ่ายทอดความรู้และขยายผลในทักษะด้านการออมแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

3) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางการเงิน คือ กลุ่มเป้าหมาย มีความพร้อมในการบริหาร

จัดการทางการเงินและสามารถตัดสินใจทางการเงินในแต่ละช่วงชีวิตได้อย่างเหมาะสม โดยแสดงข้อมูลดังนี้
ตารางแสดงเป้าหมายในการออม

เป้าหมายการออม	กลุ่มเป้าหมาย(คน)						
	กลุ่ม ผู้เรียน ในระบบ	กลุ่ม ผู้เรียน ทวิภาคี	กลุ่ม ถูกคุม ประพฤติ	กลุ่ม ผู้ต้อง ขังหญิง	กลุ่ม ประชาชน ทั่วไป	รวม	
						คน	ร้อยละ
1. เพื่อซื้อบ้าน/สินทรัพย์	22	32	7	9		70	20.35
2. เพื่อทุนการศึกษา	112	16		2		130	37.79
3. เพื่อให้ได้ผลตอบแทนเช่นดอกเบี้ย					24	24	6.98
4. เพื่อไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉิน	26	12	41	2	16	97	28.20
5. เพื่อใช้เป็นเงินทุนในการประกอบ ธุรกิจในอนาคต			12	4		16	4.65
6. เพื่อสร้างครอบครัวในอนาคต				7		7	2.03
รวม	160	60	60	24*	40	344	100

*กลุ่มผู้เรียน 25 คน มีจำนวน 1 คนไม่ขอเปิดเผยข้อมูล คงเหลือ 24 คน

ตารางแสดงรูปแบบการออมของกลุ่มเป้าหมายการเรียนรู้หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน ออมตามรอยพ่อ

รูปแบบการออม	กลุ่มเป้าหมาย						จำนวน (คน)	ร้อยละ
	กลุ่ม ผู้เรียนใน ระบบ	กลุ่ม ผู้เรียน ทวิภาคี	กลุ่มผู้ถูก คุม ประพฤติ	กลุ่มผู้ต้อง ขังหญิง	กลุ่ม ประชาชน ทั่วไป			
1. ออมทรัพย์สินด้วยตนเอง	16	39	23	-	20	98	28.41	
2. ธนาคารโรงเรียน/ธนาคาร พาณิชย์	101	-	9	25		135	39.12	
3. ประกันชีวิต	-	-	1	-	4	5	1.45	
4. ซื้อพันธบัตรรัฐบาล	-	-	-	-	-	-	-	
5. ซื้อสลากออมสิน	-	-	-	-	12	12	3.48	
6. แשר เงินสด/ทอง	43	21	27	-	4	95	27.54	
รวม(คน)	160	60	60	25	40	100	100	

3. การนำไปขยายผลต่ออย่างยั่งยืน

แผนการขยายผลที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

หลักสูตรวิชาชีพพระยะสัน “ออมตามรอยพ่อ” ได้รับอนุมัติ จากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) มีความยั่งยืนและสามารถนำไปใช้งานได้ต่อเนื่อง ทั้งนี้ วิทยาลัยการอาชีพไชยา เป็นต้นแบบในการขับเคลื่อน การกิจในการสร้างวินัยทางการเงิน เรื่องการออม ได้อย่างเต็มศักยภาพในทุกมิติ

ผู้บริหารมีส่วนร่วมและสนับสนุน

นายวิจิต วิเชียร ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพไชยา มีแนวนโยบายในการขับเคลื่อนกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการขยายผล -ไม่มี-